

Teknik Barem Davamız

Teknik Haber'ın 1 Ocak 1982 tarihli sayısında Devlet Personel Dairesinin sözleşmeli ve yevmiyeli sistemler gibi değişik ödeme şekilleri hakkında Başbakanlığa sunduğu görüş açıklanmıştır. Toplumumuzu yakından ilgilendiren bu görüş üzerinde bizde bir kaç söz söylemek istiyoruz. Metnim diğer sayfalarımızda bulacağınız bu dikkate değer görüşün geçen yaz ortasında İnkılâp Hükümetine sunulmuş, şimdide yeni Hükümete devredilmiş olduğunu öğrendik Okununca kolayca anlaşılabilir gibi adeta hissi bir tarafgirlikle ve üstünkörü bir üslupla kaleme alınmış olan böyle önemli bir problem üzerinde yapıcı hiç bir hal çaresi öne sürmeksizin, hükümetin bir karara varması istenmektedir.

Seçimlerden önce Millî Birlik Hükümeti, devlet sektöründe çalışan teknik personelin ihtiyaçlarının neler olduğunu tesbit etmek üzere teknik eleman kullanan teşekküllerin ve bu arada TMMOB nünde görüşlerinin bildirilmesini istemişti. Bu konuda Odamızın Birliğe ve Birliğin de Hükümete sunduğu görüşleri de ayrıca, ileriki sayfalarda vermekteyiz.

Bugün tatbik edilmekte olan yevmiye sistemi bir ihtiyacın neticesi olarak doğmuştur, yoksa diğer bazı meslek grupları gibi, Meclisi veya icra organlarını zorlayarak elde edilmiş bir hak değildir Yevmiye sistemi, n. Dünya Harbinden Sonra, memlekette ele alman, kalkınma dâvalarımızın en önemlisi, Karayolları pohtikasıyla behren büyük sayıdaki teknik adam ihtiyacını karşılamak üzere tesis edilmiştir. Gayesi de, ödemede sağlanan bu az fazlalıkla, devlet sektörü elindeki elemanları, özel sektörden cezbedilecek elemanlarla takviye etmektir. Yol yapımında, dağ ve bayırda büyük mahrumiyetler içinde çalışacak bir ağır kamyon şoförünün şehirde çalışandan her halde biraz fazla para alması iktiza ededi, yoksa iş yapmak üzere satın alınmış pekçok ETJCLID atıl vaziyette kalmış olurdu.

Bundan sonra devam eden kalkınma hamleleri memlekette teknik adama olan ihtiyacı daha da arttırmıştır Eldeki teknik adam miktarı, yeni kurulan tesislerin inşaatında çalışacakları ve kurulan tesisleri işletecekleri karşılamaya yetişmediğinden, hergün artan bir teknik adam sıkıntısı ortaya çıkmış ve eleman temin etmek için müesseseler ödeme bakımından aralarında (özel sektörde dahil) bir yarışa girişmişlerdir. Bu duruma bir son vermek üzere 1958 de teknik personel yevmiye kararnameşi neşredilmiştir

Bugün memleketimizde toplam olarak 10 000 mühendis vardır, bunların, halihazır durumuyla

teknik hizmetleri karşılayamadığı bir gerçektir. Şu anda, önümüzde bulunan Sanayi Bakanlığı Enerji Dairesi Reisliğinin bir yazısında «Teknik personel bakımından reisliğimiz çok sıkışık durumda bulunmaktadır» ve Devlet Su İşlerinin yazısında ise «Eldeki kanunî imkânsızlıklar muvacehesinde teknik elemanlara tatmin edici ücret verilmesi imkânsızlığı yüzünden kaliteli teknik eleman temininde güçlüklerle karşılaşmaktadır» denilmektedir. Ankara EGO işletmesinin kadro cetvellerinde, Etüt, Proje ve Tesis Müdürlüğünün, müdür dahil 8 mühendis kadrosundan 5 inin münhal bulunduğu görülmektedir. Etibank'ın çok eksik olan mühendis kadrolarını doldurmak üzere eleman bulamadığını, İstanbul Teknik Üniversitesinin bütün kürsülerinde öğretim üyesi sıkıntısı çekildiğini, ücret yetersizliği yüzünden PTT'nin mühendis kadrolarında önemli boşalmalar olduğunu yakinen biliyoruz

Zamanımızda, milletlerin kalkınmasında teknik personel, bilhassa mühendisler çok büyük bir rol oynamaktadırlar Power Dergisinin 1961 Kasım sayısında sayfa 92 de Rusya'da, Orman ve Ziraat hariç, mühendisliğin diğer kollarında yılda 117 000 mühendis yetiştirildiği, bunların askerlikten muaf tutulduğu, bunlara otomobil ve lojman verildikten başka, ayrıca yüksek bir hayat standardı da sağlandığı yazılmaktadır. İdeoloji olarak istihlâkte eşitliği kabul, etmiş ve bu yüzden insanlığı tehlikeye sokarcasına hür dünyaya meydan okuyan bir sistemde, mühendise verilen bu önem çok manalıdır.

Memleketlerin iktisadî hayatında büyük rol oynayan ve yetişmeleri külfetli olduğundan miktarları fazla olmayan mühendisler hemen dünyanın her yerinde diğer meslek erbabından daha fazla para verilmektedir. Elimizde bulunan İngiliz PTT idaresinin ücret şemalarından, tam bir devlet teşekkülü olan bu idarede, posta ve işletme, idare ve kontrol ve muhabere ve mühendislik personeli için ayrı ayrı olmak üzere üç ayrı ödeme sistemi vardır, ve burada Genel Mudur yardımcısı yılda 4250 sterlınk alırken Mühendislik Dairesi Başkanı 5000 sterlınk almaktadır Yine İngiltere'de makine, elektrik, kimya ve inşaat mühendislerinin iş bulma ve nakil gibi işleri ile uğraşan The Engineer's Guild' den aldığımız bir yazıda gerek devlet hizmetinde ve gerekse özel teşebbüste çalışan mühendislerin ehliyet, tecrübe ve kabiliyetlerine göre değerlendirildikleri ifade edilmekte, örnek olarak bir devlet müessesesi olan Millî Fizik Laboratuvarı kısmı şefinin yılda 4100 sterlınk aldığı, özel teşebbüste teknik bir kısım baş rühen-

dışının yılda 3750-5750 sterling aldığı belirtilmektedir. Burada devlet sektörü ile özel teşebbüs arasındaki müteahhas elemanın ücret dengesi açıkça görülmektedir.

Amerika'da devlet bareminin en yüksek derecesini işgal edenler (bakanlar ve çok yüksek dereceli memurlar...) yılda 21000 dolar alırken, yeni çıkmış bir elektronik mühendisi yılda 18 000 dolar almaktadır.

Devlet Personel Dairesine göre âmme hizmetlerinden birinin diğerine üstünlüğü söz konusu olamayacağı gibi, mesleklerin de birbirine üstünlüğü ve tercihi düşünülemezmiş. Yani Belediyelerde Temizlik İşleri Müdürü veya Personel İşleri Müdürü ile Fen İşleri veya imar müdürü arasında ücret bakımından bir fark olmamalıymış Devlet Personel Dairesi, çeşitli meslek gruplarının zorladığı farklı ödeme sistemleri ve şekilleri üzerinde gerçeğe uygun, yeni ve birleştirici esaslar öne süreceği yerde ve E cetveli, D cetveli, ikramiye, ek görev v.s. gibi halen yürürlükte olan karışık ve adaletten uzak ödeme sistemlerini düzeltmeden önce, sözleşmeli ve yevmiyeli personel gibi ihtisas ve yüksek tahsili hedef tutan eskimiş düşünceleri telkine çalışmaktadır. Aynı şekilde, teknik hizmetler için eleman sıkıntısı çeken devlet müesseselerinin sebep olarak teknik elemana özel sektörde daha yüksek ücret ödenmesini göstermeleri karşısında, örnek olarak mühendis bir santral şefini değilde bir Sümeroloji profesörünü öne sürmeleri, örnek vermede ancak bir aczin ifadesi olabilir. Ancak memlekette kültür müesseselerinin, üniversitelerin adedi arttıkça bugün bir tek yerde çalışmak zorunda kalıyor gibi görünen bu meslek içinde çalışma yerleri artacak ve mektupta ileri sürdükleri iddialara da yer kalmayacaktır.

Ayrıca teknik işler bütünüyle ağır işlerdir; bunu sayın Devlet Personel Dairesi üyeleri de

kabul etmelidirler. Tahsilinin ve yetişmesinin zor ve ağırlığı kadar iş hayatı da meşakkatlidir. Mühendisliğin zihni ve bedeni çalışmasındaki zorluk yanında yaptığı işlerden sorumluluğu da vardır Mühendis yaptığı işlerdeki hatalardan dolayı meydana gelecek zararlardan mesuldür. İnşaa ettiği binanın yıkılmasından ötürü inşaatı yapmış olan mühendis ceza görür Ankara civarında, bir enerji nakil hattının çekilmesinde meydana gelen bir iş kazasında bir işçinin ölmesi sebebiyle savcılık «meslekte acemilik, tedbirsizlik v.s. ile ölüme sebebiyet vermekten» mesul mühendis hakkında takibata geçmiştir. Ancak teçhizatla mühendisin kusuru dışındaki bir hatanın kazaya sebep olduğu tesbit edildiğinden takibata son verilmiştir. Bir daire müdürü böyle bir mesuliyetle ömrü boyunca karşılaşır mı?

Devlet Personel Kanununun 4. maddesinin (a) fıkrasındaki «aynı mahiyette ve vüsattaki işler için müsavi ve muadil ücret» prensibine hiçbir zaman aleyhtar değiliz. Biz de aynı mahiyetteki işi yapan kimselere aynı paranın verilmesini samimiyetle istiyoruz. Bir mühendisin yaptığı işi her hangi bir diğer meslek sahibi de yapabilirse ona da aynı ücret verilmelidir.

Teknik elemanlar her memlekette hususi statüye tabidirler ve yüksek ücret alırlar. Bu onların haiz olmaları gereken yaratıcılık ve yapıcılık vasfının ve yükledikleri ağır mesuliyetlerin bir neticesidir.

Netice olarak, memleketimizde teknik , eleman ve teknik elemana ödenecek ücret sisteminin bütün teşekküllerimizin bu konuda ortaya koydukları görüşlerin müşterek noktaları üzerine eğilerek halledilmesi gerektiğine samimî olarak inanıyoruz.

EMM

Elektrik Mühendisleri Odası Görüşü :

Teknik Barem Kanunu Tasarısı Esasları

TEKNİK PERSONEL :

Bu Kanunun tarifine giren teknik personel mühendis ve mimarlar olup bu personelin maaşları bu kanuna göre ödenir. Kanuna ek «Teknik Barem Cetveli» bu personelin maaşlarına esas teşkil eder.

BAREME İNTİBAK :

1 — Devlet, İktisadî Devlet Teşekkülü, mülhak bütçeli idarelerde ve belediyelerde barem içinde çalışanlar bu kanunun yürürlüğe girdiği

tarihte hak etmiş oldukları barem derecesinin aynı olan dereceye intibak ederler.

2 — Devlet teşkilâtı, iktisadî Devlet Teşekkülü mülhak bütçeli idarelerle belediyeler de bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yevmiyeli olarak istihdam edilenlerin intibakında varsa, yevmiyeye geçmeden evvelki barem derecelerine, yevmiye olarak geçirdikleri müddetin beher uç senesi bir terfi derecesi sayılmak suretiyle yapılır.

E.M.M 62

3 — Serbest sektörden bu bareme gireceklerin intibakları, varsa, serbest sektöre geçmeden evvelki barem derecelerine, serbest sektörde geçirmiş oldukları müddetin her dört senesi 3 sene itibar olunmak suretiyle yapılır.

BAREME GİRİŞ :

4 — Teknik bareme giriş üç muhtelif derecede yapılır. Dr. Müh. Dr. Mimarlar 10 uncu, Y. Müh. Y. Mimarlar 11 inci, Müh. ve Mimarlar 12 ncı dereceden başlar.

5 — Asgari bir yabancı dili çok iyi bilenler bir üst dereceye hak kazanırlar.

BAREMDE DÜŞEY VE YATAY TERFİ :

6 — Düşey terfi süresi asgari 2, yatay terfi süresi 1 yıldır

7 — Teknik elemanların ihtisaslaşmasını sağlamak gayesi ile, kadro durumu müsait olmasa dahi, aynı kadroda 8 inci madde hükümlerini yerine getirmek şartıyla, üç düşey terfi yapılabilir.

8 — Herhangi bir yatay terfi derecesinden bir üst dereceye yapılacak terfiler üst derecenin 1 inci yatay terfi kademesine yapılır. Ancak, son defa almakta oldukları maaş, terfi ettirildikleri derecenin birinci kademesinden yüksek olanlar yeni derecelerinde en yakın üst maaş kademesine geçirilirler.

9 — Düşey terfilere esas,-hizmet süresi, teknik ve idari sicildir.

BAREMİN DEVAMLILIĞI :

10 — Bu barem hükümleri dahilinde istihdam edilen teknik elemanların serbest sektöre kay-

malarını önleyerek Devlet Sektörü ile serbest sektör arasında bir muvazene tesis etmek gayesiyle, Bakanlar Kurulu, azamı iki yılda bir, muhtelif mühendislik kolları için birer maaş katsayısı tayin ve tesbit eder. Hakiki maaş tutarlarını, barem derecesine tekabül eden maaş ile bu maaş katsayısının çarpımı tayin eder.

EK ÖDEMELER:

11 — Bu barem hükümleri dahilinde istihdam edilen teknik elemanlara, hak etmiş oldukları maaş tutarının % 25 ine kadar prim, % 15 ine kadar mesuliyet tazminatı ve % 20 sine kadar da ağır iş yeri şartlarını haiz istihlal ve tesis yerleri tazminatı yerilir.

12 — Bu barem hükümleri dahilinde istihdam edilen teknik elemanlara, ilgili müesseselerce, hususi kanunların verdiği cevaza müstenit olsa dahi, kadrosu olsun veya olmasın, deruhte edebilecekleri bilûmum munzam vazifeler dolayısıyla alacakları ücretler ile madde 11 de zikredilen prim ve tazminatların toplamı, birinci derece tutarının % 60 ını geçemez.

EMEKLİLİK DURUMU:

13 — Halen yevmiye ile çalışmakta olan teknik personelin bu kanuna intibaklarına paralel olarak sayılı Emekli Kanununun cari hükümlerine göre bu kanuna intibakları da yapılır.

14 — Bu barem hükümleri dahilinde istihdam edilen teknik elemanlar serbest sektörde icrai faaliyet edemez.

TEKNİK BAREM CETVELİ K A D E M E

Derece	I	II	III	IV	V	VI
1	3200					
2	3000	3050	3100			
3	2800	2850	2900	2975		
4	2600	2650	2700	2775	2850	2925
5	2400	2450	2500	2575	2650	2725
6	2200	2250	2300	2375	2450	2525
7	2000	2050	2100	2175	2250	2325
8	1800	1850	1900	1975	2050	2125
9	1600	1650	1700	1775	1850	1925
10	1400	1450	1500	1575	1650	1725
11	1200	1250	1300	1375	1450	1525
12	1000	1050	1100	1175	1250	1325

İ. M. M. Ü. Birliğinin Görüşü :

26/12/1960

(DK. 134) °

Millî Birlik Komitesi Bayındırlık - İmar ve İskân Komisyonu Sayın Başkanlığına

13/10/1960 Tarih ve 58/13962 sayılı yazınız karşılığıdır :

Devlet Personel Kanunu ile ilgili olarak çeşitli müesseselerde çalışan meslekdaşlarımızın ücret vesair mali haklarının gereği gibi karşılanması için Birliğimize dahil odaların mütalâasının, istenmesi suretiyle gösterilen ilgiye teşekkürlerimizi sunarız.

On bir odamızın fikirlerini alıp birleştirmek suretiyle hazırladığımız Birlik görüşünü, bir muh-

tasar rapor ve bir de teknik cetvel halinde gönderiyoruz.

Bu vesile ile Birliğimizin her türlü hizmete hazır olduğunu bir kere daha ifade etmek isterim.

Saygılarımla
• Umumî Kâtip
Mehmet ERDEMİR
(El. Y Mühendisi)

T. M. M. O. B. TEKLİFİ TEKNİK BAREM CETVELİ

1 Kademeler	2 Dereceler	3 Derece Maaşı %	4 Kademe terfii yapmayanların derece maaşı %			
Üçüncü Kademe	1	400				
	2	360				
	3	320				
İkinci Kademe	4	280	315	350	385	
	5	245				
	6	210				
* Birinci Kademe	7	175	200	225	250	300 325
	8	150				
	9	125				
	10	100				

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin
Teknik Personel Baremi için kabul ettiği
esaslar

1 — Teknik Barem Zarureti :

Bugün Devlet Sektöründe çalışan Mühendis ve Mimarlar maaş, ücret, yevmiye v.s. şekiller altında ve muvazenesiz bir surette muhtelif kurumlarca yapılan ödemelerin, mesleğin özellikleri de göz önünde bulundurularak, tam bir nizam ve zaptırap altına alınabilmesi, ancak ayrı bir teknik personel bareminin ihdası ile mümkün görülmektedir.

2 — Teknik Barem Cetveli :

Yukarıda bildirilen maksat, ve gayeleri gerçekleştirmek amacıyla hazırlanmış olan teknik barem ilişiktir. Bu cetvelde derece maaşlarının mutlak miktarı yerine yüzde değerleri, zikredilmiştir.

Bugünkü şartlara göre 100 ile ifade edilen başlangıç derece maaşının 1000 lira olması Birliğimizce zarurî görülmektedir.

On dereceyi ihtiva eden bu cetvelde mühendis ve mimarların maaş dereceleri üç kademe-

ye ayrılmış olup en alt kademe dört derece, ikinci ve üçüncü kademeler ise üçer derecedir.

3 _ Terfiler :

Birinci ve ikinci kademelerden üst kademeye terfi için ise o kademelerin son derecesinde üç yıllık çalışma süresinden başka üst kademenin gerektirdiği ehliyet ve liyakat aranır. Bu ehliyet ve liyakat her kurumun bünyesinde teşkil edilecek bir yüksek teknik heyet marifetiyle tesbit edilir.

Ust kademeye geçecek ehliyet ve liyakat göstermemekle beraber bulunduğu kademenin gerektirdiği mesaiye başarı ile devam edenlerin derece maaşları bu cetvelin 4 ncü sütununda gösterildiği veçhile otomatik olarak ve yine üç yılda bir derece olmak üzere arttırılır.

4 — Tayin ve intibak :

Teknik bareme yalnız Mühendis, Mimar, Yüksek Mühendis ve Yüksek Mimarlar tayin edilir. Mühendis ve Mimarlar teknik baremin 10ncü derecesine, Yüksek Mühendis ve Yüksek Mimarlar ise 9ncü derecesine atanırlar.

Teknik bareme intibak, her üç yıllık hizmet süresi bir derece alınarak yapılır. Hususî sektörde geçen süre de intibak da aynı şekilde nazarı itibara alınır.

30/4/1958 Tarihli Resmî Gazetede yayınlanan 10195 sayılı yevmiyeli personel talimatnamesine göre yevmiyeli olarak çalışan Mühendis, Mimar, Yüksek Mühendis ve Yüksek Mimarların intibakı yapılırken yeni teknik bareme göre alacakları maaş, yevmiye talimatnamesine göre aldıkları yevmiye tutarından aşağı ise halen almakta oldukları yevmiye de tekabül eden ücret tutan

müktesep hak olarak kabul edilir. Şu kadar ki yevmiyeli personel Talimatnamesine göre aldıkları yevmiye, bu talimatnamenin 10 uncu maddesine göre istisnâ olarak takdir edilmiş olmasın, bu gibilerin önce yevmiye talimatnamesine göre intibakları yapılır ve bulunan ücret müktesep hak sayılır. Müktesep hak almak suretiyle intibak ettirilmiş olanlar, derecede maaşları müktesep haklarına ulaşıncaya kadar terfi edemezler.

5 — ilâve Ödemeler :

Teknik barem mensuplarına aşağıda gösterilen esaslara göre ilâve ödemeler yapılabilir:

idarî sorumluluk mevkiileri için munzam ödeme. Bu ödemeler bu gibi hallerde diğer sorumlu personele tatbik edilen şekil ve miktarlar da yapılır.

Tehlikeli iş yerlerinde, ağır işlerde çalışanlarla teknik özellikleri belirtilerek munzam ödemelerin yapılacağı bir talimatname ile belirtilen işlerde çalışanlara, özel talimatnamelerinde gösterilen şekil ve miktarlarda munzam ödemeler yapılır.

istihsal primleri diğer personele tatbik olunan usul ve şekillere göre teknik elemanlara da ödenir.

Bunların haricinde kalabilen munzam ödemeler diğer Devlet işlerinde çalışan personele tatbik olunan usul, şekil ve miktarlara uygun olarak yapılır.

6 — Topluluğumuz arasında bazı özel durumlar bulunduğundan Devlet Personel Dairesinin Birliğimizin ayrıca mütalâasını alması yerinde olur."